

BİÇER GÜNER

Attorneys-at-Law

İŞÇİLİK ALACAKLARINDA BELİRSİZ ALACAK DAVASININ USULDEN REDDİNE İLİŞKİN ANAYASA MAHKEMESİ'NİN ÖLÇÜLÜLÜK VE MAHKEMEYE ERİŞİM HAKKI İNCELEMESİ

I. GİRİŞ

Anayasa Mahkemesi'nin ("AYM"), işçilik alacaklarının tahsili amacıyla açılan davada kıdem tazminatı ve yıllık izin ücreti alacaklarının belirsiz alacak davasına konu edilemeyeceği gerekçesiyle davanın hukuki yarar yokluğu nedeniyle usulden reddedilmesinin, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan mahkemeye erişim hakkı ile adil yargılanma hakkını ihlal edip etmediğine ilişkin 2019/1844 başvuru numaralı ve 15.04.2025 tarihli kararı ("Karar"), 06.01.2026 tarihli ve 33129 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

AYM, anılan Karar'da işçilik alacaklarına ilişkin uyuşmazlıkta dava türünün belirsiz alacak davası olarak seçilmesi nedeniyle davanın usulden reddedilmesinin, başvurunun mahkemeye erişim hakkı ile adil yargılanma hakkı bakımından ölçülülük ilkesine uygun olup olmadığını incelemiştir. Bu kapsamda, belirsiz alacak davasına ilişkin usul hükümlerinin somut olayda nasıl uygulanması gerektiği de değerlendirilmiştir.

II. AYM KARARI ÖZETİ

Somut olayda başvuru, iş ilişkisinden kaynaklanan kıdem tazminatı, fazla mesai, ulusal bayram ve genel tatil, hafta tatili ve yıllık izin ücreti alacaklarının tahsili amacıyla işveren aleyhine belirsiz alacak davası ikame etmiştir. Karaman İş Mahkemesi ("Yerel Mahkeme"), yıllık izin ücreti alacağının belirlenebilir nitelikte olduğunu, bu nedenle belirsiz alacak davasına konu edilemeyeceğini değerlendirerek bu talep yönünden hukuki yarar yokluğu nedeniyle davanın usulden reddine karar vermiştir.

Karar'ın temyizi üzerine Yargıtay, kıdem tazminatı alacağının da belirlenebilir nitelikte olduğu kanaatine varmış ve Yerel Mahkeme'nin kıdem tazminatı talebini kabul etmesi hatalı bulunarak kararı bozulmuştur. Bozma kararına uyan Yerel Mahkeme, alınan ek bilirkişi raporu doğrultusunda; fazla mesai ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacakları yönünden davanın kabulüne, kıdem tazminatı ve yıllık izin ücreti alacakları bakımından ise bu taleplerin belirsiz alacak davasına konu edilemeyeceği gerekçesiyle hukuki yarar yokluğundan usulden reddine karar vermiştir.

AYM, incelemesini Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan mahkemeye erişim hakkı çerçevesinde yürütmüştür. AYM; mahkemeye erişim hakkına getirilecek sınırlamaların Anayasa'nın 13. maddesi uyarınca kanunilik, meşru amaç ve ölçülülük kriterlerini karşılaması gerektiğini vurgulamıştır. Bu kapsamda, usulden ret kararlarının temel amacının, yargı mercilerinin hukuki sonuç doğurmayan davalarla gereksiz yere meşgul edilmesini önlemek ve tarafları uyuşmazlığın esası hakkında çözüm üretmeye elverişli uygun dava yoluna yönlendirmek olduğunu belirtmiştir. Ancak bu amaç gerçekleştirilirken mahkemeye erişim hakkının özünün zedelenmemesi gerektiğini de vurgulamıştır.

Ayrıca AYM, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu uyarınca dava türünün hatalı belirlenmesi halinde hakime davayı doğrudan reddetmek yerine davacıya alacağını netleştirilmesi için süre tanıma imkanı tanıdığını hatırlatmış; bu nedenle usul hukukunda davanın esasının incelenmesine imkan tanıyan daha hafif müdahale araçlarının mevcut olduğunu ifade etmiştir.

AYM'ye göre, mahkemeye erişim hakkı, hak arama özgürlüğünün temel unsurlarındandır ve usul kurallarının uygulanması hakkın kullanılmasını aşırı derecede zorlaştıracak bir nitelik taşıyamaz. Somut olayda davanın esası hiç incelenmeksizin yalnızca dava türünün belirlenmesine ilişkin teknik bir değerlendirme üzerinden doğrudan usulden ret kararı verilmesi, başvurunun mahkemeye erişimini fiilen imkânsız hale getiren ağır bir müdahale niteliğindedir.

Bu gerekçelerle AYM, belirsiz alacak davasının şartlarının oluşmadığı gerekçesiyle davanın hukuki yarar yokluğundan doğrudan usulden reddedilmesinin, usul hukukunda mevcut daha hafif ve ölçülü araçlar gözetilmeksizin başvurunun mahkemeye erişim hakkını aşırı şekilde sınırlandırdığını tespit etmiştir. Bu müdahalenin gereklilik ve orantılılık koşullarını karşılamadığı sonucuna varan AYM, Anayasa'nın 36. maddesi kapsamında mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna ve adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine hükmetmiştir.

III. SONUÇ

AYM, kıdem tazminatı ve yıllık izin ücreti alacaklarının belirsiz alacak davasına konu edilemeyeceği gerekçesiyle davanın hukuki yarar yokluğu nedeniyle usulden reddedilmesinin, başvurunun Anayasa'nın 36. maddesi kapsamında güvence altına alınan mahkemeye erişim hakkını ihlal ettiğine karar vermiştir. Bu kapsamda AYM, başvurunun kabul edilebilir olduğuna ve mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine hükmederek, ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması amacıyla yeniden yargılama yapılmak üzere dosyanın ilgili yargı merciine gönderilmesine karar vermiştir.

AYM, yeniden yargılama sürecinde Yerel Mahkeme'nin, yeniden yargılamada derece mahkemesinin, ihlal kararında belirtilen ilke ve değerlendirmeleri dikkate alarak, ihlalin sonuçlarını ortadan kaldıracak nitelikte yeni bir karar tesis etmesi gerektiğini özellikle vurgulamıştır. Bu karar, işçilik alacaklarına ilişkin uyuşmazlıklarda dava türünün hatalı belirlenmesi gerekçesiyle verilen usulden ret kararlarının, mahkemeye erişim hakkı bakımından nasıl değerlendirilmesi gerektiğine yönelik önemli ilkeler ortaya koymakta olup uygulamada sıkça tartışılan belirsiz alacak davasının sınırları konusunda yönlendirici bir içtihat niteliği taşımaktadır.

AYM kararının tamamı:

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2026/01/20260106-8.pdf>

Biçer Güner, İstanbul, Türkiye'de kurulmuş, bağımsız bir hukuk bürosudur. Biçer Güner olarak, hukukun tüm alanlarında, farklı sektörlerden geniş bir müvekkil yelpazesine kapsamlı hukuk hizmetleri sunmaktayız. Ortaklarımız, 20 yılı aşkın süredir Türkiye'de gerçekleşen çok sayıda önemli uluslararası işlem ve yabancı yatırımda hem özel sektör hem de kamu kurumlarını aktif olarak temsil etmiştir.

Büromuz, prestijli hukuk yayınlarında geniş çapta yer almaktadır. Tecrübemiz ve müvekkil odaklı yaklaşımımızın bir yansıması olarak, dünyanın en saygın hukuk yayınlarından biri olan The Legal 500'da yer alıyoruz. Ayrıca, İş hukuku alanındaki yetkinliğimizle, International Employment Lawyer'ın Elite Guide'da yer alıyoruz. Yönetici Ortağımız Burçak Kurt Biçer, 2025 IEL Women Leaders listesinde yer alarak, küresel ölçekte iş hukuku alanındaki liderliğiyle takdir edilmiştir. Ayrıca, dünyanın en saygın veri koruma bilgi gizliliği topluluğu olan International Association of Privacy Professionals (IAPP) üyesi olarak, global veri koruma trendleri ve uyum standartları konusundaki gelişmeleri yakından takip etmekte ve bu alanda öncü rol üstlenmekteyiz.

İletişim

Burçak Kurt Biçer
Yönetici Ortak
burcak.bicer@bicerguner.com

Elif Şatır
Kıdemli Avukat
elif.satir@bicerguner.com

Mert Yılmaz
Yasal Stajyer
mert.yilmaz@bicerguner.com